

Goran Filipi
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
I. M. Ronjgova 1, HR-52100 Pula
gfilipi@unipu.hr

ETIMOLOGIJSKA OBRADBA ISTRORUMUNJSKOGA VOKABULARA KOJI SE TIČE STABLA

U članku se raspravlja o istrorumunjskim nazivima koji su u bilo kakvoj svezi sa stablom (općenito). Obrađeni su oblici dio opsežnijega korpusa od preko 8000 oblika koji smo sami prikupili (istraživanja su obavljena u više navrata od 1985. godine – posljednje provjere i dopune korpusa obavljene su tekuće, 2010., godine i to u svim mjestima gdje se i danas govori istrorumunjski: Žejane, Šušnjeвица, Nova Vas, Jesenovik, Letaj, Brdo, Škabići, Trkoveci, Zankovci, Miheli, Kostrčan). Uz svaku obrađenu riječ navode se odgovarajuće iz svih dostupnih nam istrorumunjskih repertoara. Za svaku riječ daje se etimologijsko tumačenje do kojeg se dolazi usporedbom pojedinog termina s odgovarajućim čakavskim i istromletačkim okolnim govornima, a ako je riječ domaća, daju se i paralele iz ostala tri rumunjska dijalekta. U obrađenoj građi prevladavaju posuđenice iz čakavskih govora. Domaćih je riječi 14, no za neke se to ne može s potpunom sigurnošću utvrditi jer se u potpunosti poklapaju s čakavskim ekvivalentima. Izravnih posuđenica iz (istro)mletačkoga nema.

0. Grafija i kratice

Za istrorumunjske oblike koje smo sami zabilježili služimo se grafijom koju smo sastavili za IrLA. Riječ je o prilagođenoj hrvatskoj latinici kojoj su dodani grafemi koji izražavaju istrorumunjske posebne glasove i posebni znakovi za digrame *lj* i *nj*:

ǎ – stražnje muklo <i>a</i>	ž – umekšano <i>ž</i>
ε – jako otvoreno <i>e</i>	ʒ – početni glas u tal. <i>zelo</i>
ə – poluglas, čuje se između <i>v</i> i <i>r</i> u hrvatskoj riječi <i>vrt</i> – odgo- vara rumunjskome <i>ă</i>	ǰ – glas između hrvatskoga <i>dž</i> i <i>đ</i>
č – jako umekšano <i>č</i>	ɣ – velarni zvučni frikativ, kao u španjolskom <i>lago</i>
ś – umekšano <i>š</i>	ǃ – hrvatsko <i>lj</i>
	ń – hrvatsko <i>nj</i> .

Naglasak u ir. riječima bilježimo podcrtavanjem naglašenoga vokala, osim *á* koje je uvijek naglašeno. U jednosložnim riječima naglasak se ne bilježi.

Ir. imenice navode se u jednini bez člana, čemu slijede nastavci za određeni član (*-u* ili *-a*), za množinu (*-Ø*, *-e*, *-č*, ...), za množinu s određenim članom (*-i*, *-ele*, ...) i na kraju odrednica roda (*m.*, *ž.* ili *bg.*). Uz infinitiv glagola daje se u zagradi oblik za 1. l. jd. prezenta.

Čakavske, slovenskoistarske i istromletačke oblike koje smo sami prikupili pišemo istom grafijom, a naglasak na prvima bilježimo kako je to uobičajeno u hrvatskoj odnosno slovenskoj, dijalektološkoj literaturi, dok za istromletačke naglasak bilježimo podcrtavanjem naglašenoga vokala. Oblike iz literature vjerno prenosimo prema izvorniku.

U radu smo se služili sljedećim kraticama:

ar. – arumunjski	Brdo, Škabići, Trkovci, Zankovci, Miheli, Kostrčan)
arap. – arapski	
bilj. – bilješka	
bg. – srednji rod rumunjskoga tipa	kas. – kasno
coll. – zbirna imenica	knjiž. – književni
čak. – čakavski	l. – lice
češ. – češki	lat. – latinski
dr. – dačkorumunjski	m. – muški rod
germ. – germanski	mak. – makedonski
furl. – furlanski	mlet. – mletački
grč. – grčki	mn. – množina
hrv. – hrvatski	mr. – meglenorumunjski
imlet. – istromletački	n. – srednji rod hrvatskoga tipa
ir. – istrorumunjski	neodr. – neodređeni
jd. – jednina	njem. – njemački
juž. s. – južna sela (Šušnjeвица, Nova Vas, Jesenovik, Letaj,	odr. – određeni
	prslav. – praslavenski
	prid. – pridjev

reg. – regionalno
rum. – rumunjski
rus. – ruski
sln. – slovenski
st. – staro
stsl. – staroslavenski

šp. – španjolski
tršč. – trščanski
usp. – usporedi
v. – vidi
vlat. – vulgarnolatinski
ž. – ženski rod.

1. Stablo

U Žejanama *stǎbla*, *-a*, *stǎbli*, *stǎblile* ž., u Šušnjevići i Novoj Vasi *stǎble*, *-a*, *-i*, *-ile* ž.; *stǎble*, *-a*, *stǎble*, *stǎblele* ž. i *lǎmne*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim južnim selima *stǎbla*, *-a*, *-i*, *-ile* ž.; *stǎbla*, *-a*, *stǎble*, *stǎblele* ž. i *lǎmna*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. – oblici tipa *lǎmna* znače i ‘drvo (za ogrjev, obradbu i sl.)’. Osim toga u južnim se selima za stablo, bitno rjeđe od navedenih, upotrebljavaju i oblici tipa *debla* (v. 1.8.), koji u prvom redu znače ‘deblo’.

Za oblike tipa *stǎbla* Popovici navodi *stǎblę* ‘deblo’ (DRI 152), Kovačec u našem značenju *stǎblę* za južna sela i *stǎbla* za Žejane (IrHR 182), ostali ir. repertoari kojima se služimo nemaju. Riječ preuzeta iz nekog čakavskog govora: npr. u Čabrunićima i Ližnjanu *stǎblo* (ILA 1718), u Labinu *stablò* (RLC 255), u Orbančićima i Vrgadi *stablò* (ČDO 551; RGV 197), u Senju *stǎblò* (SR 137) < pslav. *stbĭlo (SES 606, s. v. **stǎblo**).

Za oblike tipa *lǎmna* Maiorescu ima *lǎmnǎ* (VIRR 110), Pușcariu *lǎmnę* (SIR 313), Cantemir *lǎmne* (TIR 169), Kovačec za Žejane *lǎmna*, za južna sela *lǎmnę* (IrHR 103). Domaća riječ: dr. *lemn* (DEX 567); ar. *lǎmnu* (DDAr 625), *lemn* (DARm 310); mr. *lemu* (DMr 169) < lat. *lǐgnum*, REW 5034.

1.1. Velika i debela stabla

U Šušnjevići su nam rekli *mǎr si grǎse stǎble*, u Novoj Vasi *mǎr si grǎse stǎble*, u Letaju *mǎr ši grǎse stǎble*, u Trkovicima *mǎr ši grǎse stǎble*, u Brdu, Škabićima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *mǎr ši grǎse stǎbli*, a u Žejanama i Jesenoviku dobili smo samo jedninske oblike *mǎra ši grǎsa stǎbla*, odnosno *mǎra ši grǎsa stǎbla*.

Pitanje je postavljeno radi preciznog određivanja množinskih oblika imenice ‘stablo’ (v. 1.). U ovom ćemo odjeljku obraditi oba pridjeva i veznik.

Za pridjev ‘velik, -a, -o’ u Žejanama smo zapisali *mǎre/mǎrle*, *mǎre/mǎra*, *mǎro*; *mǎr*, *mǎr*, *mǎr*, u Šušnjevići i Novoj Vasi *mǎre*, *mǎra/mǎre*, *mǎro*; *mar*, *mar*, *mar*, u ostalim juž. s. *mǎre*, *mǎre/mǎra*, *mǎro*; *mǎr*, *mǎr*, *mǎr*. U ir.

pertoarima kojima se služimo nalazimo: *mâre* (SIr 314, DRI 124, Dİr 226, IrHR 112), *mare* (VIr 133), *máre* (Tİr 170), *mârle* (IrHR 113) < lat. *mās, mǎrem*, DER 5091¹ > dr., ar. *máre* (DEX 599; DDAr 656), mr. *mári* (DMr 183).

Za pridjev ‘debeo, -la, -lo’ u Žejanama smo zabilježili *yrās, -a, -o; yrāš, yrāse, yrāš*, u Šušnjevcici *grās, -ε, -o; grās, grāse, grās*, u Novoj Vasi *grās, -ε, -o; grāš, grāse, grāš*, u ostalim južnim selima *grās, -a, -o; grāš, grāse, grāš*. Maiorescu navodi *gras, grasă* (VIrR 106), *gros, -se, -s, -se* i *γros* (IrG 226), Popovici *gros, -ε, -s, -se* (DRI 114), Pušcariu *gros, -e, -o* (SIr 311), Cantemir *gros, -e* (Tİr 167), Sârbu i Frațilă *gros, -a, -o* (Dİr 216), Kovačec *gros, -ε, -o, groș, gróse* za Šušnjevicu i Brdo i *γros (yrósu), yrósa, yróso, γroș, yróse* za Žejane (IrHR 87) < lat. *grössus*, REW 3881 > dr. *gros, groásă* (DEX 436); ar. *gros, groasă* (DArM 256), *gros, -oásă* (DDAr 503); mr. *gros, groásă* (DMr 146).

Za veznik ‘i’ smo u Šušnjevcici zapisali *si*, u svim ostalim mjestima *ši* < lat. *sīc*, REW 7892 > dr., ar., mr. *ši* (DEX 1055; DDAr 1005; DMr 284).

1.2. Obrez(iv)ati (o stablu)

U Žejanama *obrižuj (jo obrižujs) stāblile* i *otseči (jo otsečes) grānele*, u Šušnjevcici *obrezi (jo obrezęšk) stāblile* i *talā (jo tǎlu) stāblile*, u Novoj Vasi *obsikęj (jo obsikęs) stāblile*, u Jesenoviku, Letaju, Škabićima i Trkocima *obrižvęj (jo obrižvęs) stāblile*, u Zankocima i Kostrčanu *obreži (jo obrezvęs) stāblile*, u Mihelima *obreži (jo obrezęs) stāblile*.

Glagoli *obrižuj, obrižvęj, obreži, obrezi, otseči, obsikęj* (autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne donose odgovarajućih oblika) posuđeni su iz nekog čakavskog govora i odgovaraju hrvatskim glagolima tipa *obrezati, obrezivati; odsjeći* i sl. npr. u Brgudu *obreživati stābla* (IrLA 1730), u Medulinu *obrızati* (OA), u Svetvinčentu *ubrızati*, u Ližnjanu *brızati* (ILA 589), u Labinu *obrēzat* (RLC 180), u Trogiru *obrızat* (RTCG 172), u Selcima na Braču *obrızāt* (RSG 237), složenice od *ob-* < prslav. **obъ* (SES 390) i *rezat(i), rizat(i)* < prslav. **ręzati* – (SES 536, s. v. *ręzati*); npr. u Pićnu *otsić* (PI 79), u Senju *osić* (SR 96), u Vrgadi *osići* (RGV 143), složenice od *o(t)-* < prslav. **otъ* (SES 398, s. v. od) i *sić(i)* < prslav. **sęt’i* (SES 558, s. v. *sękati*). Novovaški termin *obsikęj* nastao je križanjem oblika *obsikęj* i *otseči*.

Za glagol *talā* u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo nalazimo: u Byhana *tal’ó* i *tól’u* (IrG 358), u Popovicia *talā* i *tǎlu* (DRI 157), u Pušcariua *tal’á*

¹ Etimologija je problematična: »El cambio de sentido ha sido explica-do por Tiktin, por medio de un cruce, poco probable, con *magnus* (...)« (DER 5091).

(SIr 326), u Cantemira *tal'ú* (TIr 182), u Sârbua i Frañile *tal'á* (DIr 287) i u Kovačeca *tal'á* za južna sela i Žejane i *tál'u* za Brdo (IrHR 195). Glagol je domaći, dođuše iste etimologije kao i tal. *tagliare*² s kojim se po obliku poklapa, no ar. i mr. oblik *tal'u* (DER 8460) trebao bi biti dovoljan dokaz o izvornosti istrorumunjskoga glagola o kojem razglabamo. Krajnji je etimon lat. *taliāre*, REW 8542.2.

Za *stablile* v. 1., za *grânele* 1.13.2.

1.3. Cvasti (o stablu)

U Jesenoviku i Brdu su nam rekli *cvetj* (*jo cvetes*), u svim ostalim mjestima *cveti* (*jo cvetes*)³.

Popovici je zabilježio *tvetej* (DRI 161), Cantemir i Kovačec *tveti* (TIr 184; IrHR 204), Sârbu i Frañilā *tveti* (DIr 291). Posuđenica iz nekog čakavskog govora: npr. u Crikvenici *cvětat* (CB 22), u Senju *cvetāt* (SR 15) < prslav. *kvi-sti (SES 64).

1.4. Listati (o stablu)

U Žejanama *listi* (*jo listes*), u Šušnjevići *rezvijej* (*jo rezviješk*) *folile*, u Novoj Vasi, Jesenoviku i Škabićima *hitj* (*jo hiteš*) *folile*, u Letaju i Brdu *lukrā* (*jo lukru*) *folile*, u Trkocima, Zankocima i Kostrčanu *pupj* (*jo pupes*)⁴.

Za žejanski glagol *listi* ne nalazimo odgovarajućih izraza u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo. Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. *listat(i)* (diljem Istre i Dalmacije – OA), izvedenica od *list* (diljem Istre i Dalmacije – OA) < prslav. *listъ (SES 304).

Sintagma *hitj folile* doslovce znači 'bacati listove'. Za prvi elemenat autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo navode: Byhan i Pušcariu *hiti* (IrG 228; DRI 114; SIr 311), Cantemir *hiti* i *hitēi* (TIr 167), Popovici *hiti* i *hitēi* (DIr 216), Kovačec *hiti* i *hitēi* (IrHR 90). Glagol preuzet iz nekog čakavskog

---

² Imlet. *taiar* (VG 1133) u ir. bi dao *tajâr ili sl.

³ Tražili smo i prijevod rečenice *Stabla cvatu.*: u Žejanama smo zapisali *Stablile cvetes.*, u Novoj Vasi i Jesenoviku *Stablele cvetesku.*, u Letaju, Brdu, Škabićima, Trkocima, Zankocima, Mihelima i Kostrčanu *Stablile cvetesku.*, a u Šušnjevići smo dobili jedninski oblik *Stabla cvete.* Za *stablile*, *stablele* v. 1.

⁴ Tražili smo i prijevod rečenice *Ono stablo više ne lista.* Dobiveno navodimo usput, bez komentara: u Žejanama su nam rečenicu preveli kao *Čā stābla nu liste.*, u Šušnjevići *Ca stābla vece nu rezvijē folile.*, u Novoj Vasi *Ča dābla nu āto fol hitē.*, u Letaju i Brdu *Ča stābla nu lukra āto folile.*, u Škabićima *Ča stābla āto nu hitē folile.*, u Trkocima, Zankocima i Kostrčanu *Ča stābla nu āto pupē.*, u Jesenoviku *Ča stēbla n-āre fol.*

govora: npr. u Medulinu *hītiti* (OA), u Labinu *hītat* (RLC 102), u Orbanićima *hītāt* (ČDO 452), u Pićnu *hītīt*, *hītāt* (PI 40), u Funtani *hītati*, *hītiti* (MFR 33), Rukavcu *hītāt* (RČGR 90), na Braču *hītīt* (RBČG 281) < prslav. *xytati, *xyti-ti (SES 170, s. v. **hīter**).

Sintagma *lukrā fōlile* hibridna je (prvi je elemenat domaći) i doslovce znači ‘činiti listove’. Za prvi dio sintagme Maiorescu ima *lucru*, *a lucrà*, *lucrat* (VIR 111), Byhan *lukrò* (IrG 268), Popovici *lucrā* (DRI 121), Pušcariu *lucrā* i *lucravę̇i* (SIR 313), Cantemir *lucrā* i *lucravéi* (TIR 170), Sârbu i Frațilă *lucrā* (DIR 224), Kovačec *lucrā* i *lucravéj* (IrHR 107) < lat. *lucrare (DEL 500) (← *lūcrum*, REW 5146.) > ar. *lucrédzū* (DDAr 639), *lucredz* (DAR 318); mr. *lucrédz* (DMr 174).

Za *pupęj* v. 1.11.1., za *fōlile* 1.13.3.

1.5. Posušiti se, usahnuti (o stablu)

U Žejanama *osušī se (jo me osušęs)*, u Šušnjevi i Mihelima *sekā (jo seku)*, u Letaju i Škabićima *posehņej (jo posehņęs)*, u ostalim južnim selima *poseh-nī (jo posehņęs)*.⁵

Šušnjevi i Mihelci koriste domaći glagol *sekā*: Popovici i Kovačec navode *secā* (DRI 148; IrHR 175) < lat. *siccāre*, REW 7894 > dr. *secá* (DEX 967); ar. *sec* (DDAr 937; DAR 472).

Ostali glagoli odgovaraju čakavskim oblicima tipa *osušit(i) (se)*; *posahnut(i)*: npr. u Čepiću *đërvo se osušīlo*, u Svetvinčentu *stāblo je osušīlo*,

⁵ Tražili smo i prijevod rečenica *Stablo usahne*. ili *Stablo se posuši*. i dobili: u Žejanama *Stābla se osušī*, u Šušnjevi *Stābla seku*, u Novoj Vasi *Stābla pošnit se kavej*, u Letaju *Stābla posehnit-a*, u Brdu i Škabićima *Stābla posehņę*, u Trkocima, Zankocima i Mihelima *Stābla posehnit-a*, u Mihelima *Stābla sekāt-a*. Zanimljiva je metaforična sintagma zabilježena u Novoj Vasi *pošnit se kavej*, doslovce “Stablo počelo se skidati/svlačiti”, pa ćemo na ovom mjestu analizirati oba glagola. Particip *pošnit se* pripada glagolu *pošni (se) (jo (me) pošņęs)* [Byhan bilježi *pošni* (IrG 313), Popovici i Cantemir *pošni* (DRI 139; TIR 176), Pušcariu *pošni* (SIR 321), Sârbu i Frațilă *poșni* (DIR 257), Kovačec *poșni* (IrHR 153)], posuđenom iz nekog čakavskog idioma: npr. u Labinu *pošnēt* (RLC 214), u Belom na Cresu *pđšnet* (BBT 316, s. v. **pōčet**), u Novom Vinodolskom *počet* (prez. *pđšmen* i *pđšnen*) (RČGNV 206), na Braču *počet*, *pđšmen* (RBČG 672) < prslav. *počęti (SES 458, s. v. **počęti**). Glagol *kavej se (jo me kavęs)* ‘skidati se’ ne bilježi ni jedan autor ir. repertoara kojima se služimo. U osnovi je glagola mlet. *cavār* ‘contrario di mettere’ (BOE 152) [*cavar* ‘estrarre, levare, togliere’ (VG 194), u Kopru *cavār* ‘cavare, togliere, levare’ (DDC 44), u Pulji *cavār* ‘estrarre, attingere, divellere, estirpare, levare, sottrarre, sradicare, svejlere’ (DDP 67)] < lat. *cavāre*, REW 1788 ← *cavus*, REW 1796.1. Koliko nam je poznato ovaj glagol nije ušao ni u istarske ni u dalmatinske čakavske govore (osim u složenicama: npr. *kavatapi* ‘vadičep’ – diljem Istre), pa valja pretpostaviti da je riječ o izravnom posuđivanju iz nekog istromletačkog govora.

u Čabrunićima *dûb se usušija*, u Valturi *dûb se usûši* (IrLA 1720), u Medulinu *sûšiti (se)* (OA); na Braču *posahnût* (RBČG 710). Oblici tipa *osušit(i)* sastavljeni su od *o-* < prslav. *o (SES 390) i *sušit(i)*, od *suh* < prslav. *suhъ (SES 618), a oblici tipa *posahnut(i)* od *po-* < prslav. **po-* (SES 457) i *sahnut(i)* < prslav. *съхнѣти (SES 551, s. v. **sahniti**). Popovici ima *ošuši* (DRI 132), Sârbu i Fraţilă *osuşi se* (DIr 245), Kovačec *osuşi se* (IrHR 139); Sârbu i Fraţilă *posuşi (se)* (DIr 256).

1.6. Panj

U Źejanama smo zabiljeţili *poruba, -a, -e, -ele* Ź. i *cok, -u, -ure, -urle m.*, u Źušnjevići i Brdu *cok, -u, -ure, -urle bg.*, u ostalim juţnim selima (i u Brdu uz navedeno) *cok, -u, cok, coki m.* Ispitanik iz Źkabića nam je dao i izraz za ostatak stabla ispod zemlje nakon sječe: *riţina, -a, -e, -ele* Ź.

Nazivi tipa *cok* čakavizmi su mletačkog podrijetla: Byhan je zapisao *tsok* (IrG 370), Popovici *ţoc* ‘butuc pe care sã taie lemne’⁶ (DRI 161), Cantemir *ţoc* ‘trunchi’, Kovačec *ţoc* ‘balvan’ (IrHR 204). U Brgudu i Čepiću *čok* (IrLA 1740), u Svetvinčentu, Čabrunićima i Valturi *tsok* (ILA 1740), u Vodicama *čok* ‘panj (takoder onaj dio drva koji ostaje u zemlji)’ (ID 106), u Labinu *cok* ‘panj, ali i ispiljen komad drva’ (RLC 64), u Pićnu *cok* ‘panj, klada’ (PI 19), u Orbanićima *čok* ‘tree stamp, log, block of wood’ (ČDO 426), u Funtani *čok* ‘panj’ (MFR 22), na Braču *čok* ‘panj’ (RBČG 153), na Iţu *čok* ‘panj, klada za sjedenje, komad debla na kojem se cijepa, komad grede’ (RGI 42) < mlet. *zoco* (BOE 814; VG 1264), *soco* (DDP 252)⁷.

Za Źejanski oblik *poruba* ne nalazimo odgovarajućih oblika ni u jednom od čakavskih rječnika kojima raspolaţemo. Moţemo ga povezati s glagolom *porubati* ‘posjeći, osjeći’ (ARJ X/877 – uz napomenu »samo u Bjelostjenčevu rječniku«, satavljenom od *po-* (za etimol. v. 1.5.) i *rubati* ‘sjeći’⁸ (ARJ XIV/210)

⁶ = panj na kojem se cijepaju drva. To je jedino značenje koje smo mi zapisali u Izoli uz *čok* – sln. *čok* ‘nerazsekan, veĉji kos debla; panj’; nar. primorsko ‘po podiranju drevja preostali del debla; Źtor’ (SSKJ-cd); ‘Klotz (= klada, trupac); kos debla, ki se na Źago dene’ (MtP-cd).

⁷ Etimolozi nisu jedinstveni: »Pare difficile far derivare la vc. dal lat. *soccus* ‘zoccolo’, come si legge nel DEI; la vc. sembra di orig. sett.« (DELI-cd). Devoto i Oli predlaţu kriţanje: »Incr. del lat. *cippus* ‘ceppo’ (*cĭppus*, REW 1935) e *soccus* ‘zoccolo’ (*soccus*, REW 8053).« (DLI-cd).

⁸ »riječ je praslavenska te se u svojem osnovnom značenju (sjeći, odsijecati, odsjeći) nalazi i u ostalim slavenskim jezicima (...) U građi za ovaj rječnik našle su se potvrde za spomenuto značenje samo u Bjelostjenčevu rječniku (rubam; lignum praescindo, scindo, divido in teretes) i u jednom primjeru iz Pouña« (ARJ. loc. cit.).

< prslav. *rōbiti ‘sekati, rezati’ (SES 574, s. v. **rubīti**⁹). Bit će da je riječ o vrlo staroj slavenskoj (ne nužno hrvatskoj) posuđenici u istrorumunjskome, a pitanje odakle je i kada u nj dospjela najbolje je ostaviti otvorenim.

Ni za termin *ritina* ne nalazimo nikakvih paralela u čakavskim rječnicima kojima se služimo. Možda nekakva metafora od ‘guzica’ – npr. u Orbančićima *rit* (ČDO 539) < prslav. *ritb (SES 539) s augmentativnim dočetakom?

1.7. Korijen

U Žejanama vele *koren*, **-u**, **-e**, **-ele** m., u Šušnjevcima *koren*, **-u**, *koren*, **-i** m., u Novoj Vasi, Jesenoviku, Brdu, Škabićima, Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostračanu *koren*, **-u**, **-e**, **-ele** bg., u Letaju *žila*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Novoj Vasi i *žile*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., a u Jesenoviku i *koren*, **-u**, *koren*, **-i** m.

Oblici tipa *koren* posuđeni su iz nekog čakavskog idioma: npr. u Brgudu, Čepiću, Orbančićima kod Žminja i na otocima Murteru i Braču *kòren* (IrLA 1719; ČDO 470; RGOM 137; RBČG 399), u Svetvinčentu *kòren*, u Ližnjanu *kòreñ* (ILA 1719), u Medulinu također *kòreñ* (OA), u Labinu *kōren* (RLC 131) < prslav. *kore, rod. (sc. genitiv) **korene*¹⁰. Popovici i Cantemir imaju *córen* (DRI 100; TIR 162), Sârbu i Fraṭilă *coren* (Dir 200), Kovačec za Žejane *córen* (IrHR 53).

I oblici tipa *žila* također su čakavizmi: npr. u Labinu *žila* ‘žila, korijenje’¹¹ (RLC 324), u Orbančićima kod Žminja *žila* ‘root; vein’ (ČDO 596), u Pićnu *žila* ‘korijen (u biljaka); krvna žila; petna žila, tetiva’ (PI 136), u Visu *žila* ‘žila, krvni sud’; (...) *žila od stabla* ‘tanki, dugački i žilavi korijen od stabla, loze ili makije’ (LVJ 6019) < prslav. *žila (SES 762). Maiorescu je u Skitači zabilježio *ji-ră*¹² (VIR 109), Byhan *žile* (IrG 392), Popovici *jile* (DRI 117), Cantemir *jile* (TIR 168), Sârbu i Fraṭilă *jila* (Dir 221), Kovačec za juž. s. *žile*, za Šušnjevicu *žile*, za Žejane *žila* (IrHR 229) – sve samo u značenju ‘vena, krvna žila’.

1.7.1. Truliti (o korijenu)

U Žejanama smo zapisali *yhīlī* (*jo yhīles*), u Šušnjevcima *gñilej* (*jo gñilesk*), u Mihelima *trunī* (*jo trunēs*), u ostalim južnim selima *gñilej* (*jo gñiles*).

⁹ Riječ je poveziva s oblicima tipa *rub*: Metka Furlan uz sln. *rōb* piše: »Pslovan. *rōb je sorodno z (...) nem. *Rand* ‘rob’, kar so izpeljanke iz ide. korena **remb-* ‘sekati, rezati’. Različni pomeni v slovan. jezikih so razlozljivi iz prvotnega pomena *‘kar je odrezano, odsekano’ oz. z vplivom sorodnega glagola *rōbiti ‘sekati’ (...), star. sloven. *robīti* ‘sekati (drevje)’« (SES 541).

¹⁰ »etimološko ni zadovoljivo pojasnjeno. Verjetno je sorodno pslovan. *kbr ‘b’ ‘korenina’ (...)¹¹« (SES 261).

¹¹ Treba, dakako, korijenje.

¹² Hiperkorektizam (*l* → *r*).

Navedene glagole ne nalazimo u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo. Oba su tipa glagola posuđena iz nekog čakavskog idioma.

Glagoli tipa *gñilej* odgovaraju čakavskim oblicima: npr. u Pićnu *gnjilit* (PI 36), u Čepiću *kòren gñili*, u Brgudu *kòrjehe gñije*, (IrLA 1722), u Svetvinčentu, Čabrunićima i Ližnjanu *gñijàti* (ILA 1722), u Medulinu također (OA), u Valturi *gñijät* (ILA 1722), u Senju *gnjilit* (SR 35), na otoku Murteru *gnjijàti* (RGOM 92) – u osnovi je navedenih glagola prslav. *gniti (SES 146, s. v. **gniti**).

Glagol *truni*, budući da je dobiven samo od jednog informatora, mogao bi biti iz standardnoga hrvatskog jezika: *trùnuti* ‘postajati truo, raspadati se’ (RHJ 1280) < stslav. **trǫ(x)ъněti* (SES 686, s. v. **trohněti**). Glagol toga tipa u našem značenju nalazimo samo u Šimunovića, *trūnut* (RBČG 975) i Petrića, *trūnit* (StR 371), dakle na Braču i u Splitu. Ostali čakavski rječnici s kojima raspoložemo donose slične oblike drugih etimologija (kojima se na ovom mjestu ne ćemo baviti) i u drugim značenjima: npr. u Orbanićima kod Žminja *trūnit* ‘shake (off)’ (ČDO 574), u Funtani *trūniti* ‘tresti’ (MFR 81); na Murteru *trūniti* ‘gurnuti’ (RGOM 237); na Ižu *trūniti* ‘mrviti, otkidati, s hrpe naokolo razbacati’ (RGI 431); u Selcima na Braču i na Krku *trūniti* ‘otresati’; ‘kidati klice na biljkama ili pupove na grančicama’ (RSG 378; PČR 250), pa je moguće da su se upravo navedeni glagoli (koji prema našim spoznajama nisu nikada ušli u istrorumunjski), prije svega oni koje smo naveli za Istru, u glavi našega ispitanika pomiješali sa spomenutim standardnim hrvatskim oblikom. No, istini za volju, ekonomično je i pretpostaviti da su Istrorumunji glagol *truni* preuzeli u Cetinskoj krajini prije nego su krenuli prema otoku Krku i Istri.

1.8. Deblo

U Žejanama *cok, -u, -ure, -urle m.*, u Šušnjevicu i Novoj Vasi *děble, -a, -i, -ile ž.*, u ostalim južnim selima *děbla, -a, -i, -ile ž.* Potonja dva oblika znače i ‘stablo’.

Byhan je zabilježio *děblę* (IrG 205), Popovici i Pušcariu *deblę* (DRI 106; Slr 308), Cantemir *deble* (Tir 164), Kovačec *děblę* (IrHR 67 – za Šušnjevicu). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. u Brgudu *děblo*, u Čepiću, Čabrunićima i Ližnjanu *děblo* (IrLA 1724), u Medulinu također *děblo* (OA), na Braču i u Povljanama na Hvaru *děblò* (RBČG 176; RGP 81) < prslav. *deblo (SES 81)¹³.

Za *cok* v. 1.6.

---

¹³ »Pslavan. *deblo je sorodno z *debelъ ‘debel’. Prvotni pomen je torej *‘nekaj debelega, močnega’ (...)« (SES, loc. cit.).

1.9. Kora drveta

U Žejanama kažu *skorca*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevi i Novoj Vasi *korē*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim južnim selima *kora*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Za oblike tipa *skorca* Maiorescu je zapisao *scorță* (VIrR 121), Cantemir *scorte* (TIr 179), Kovačec *scórta* (IrHR 173 – za Žejane). Oblik bi mogao biti domaćeg podrijetla, pogotovo jer sličnih izraza u čakavskim idiomima, barem prema našim spoznajama, nema. Postoji, prema rječnicima s kojima raspolazemo, samo još u dačkorumunjskom: *scoárță* (DEX 961) < lat. *scórtea*, REW 7742. Manje je vjerojatno da je posuđen iz nekog mletačkog govora: *scorza* (BOE 633), *scòrsa* (VG 981).¹⁴

Oblik tipa *kora* od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo donosi samo Kovačec, *córa* (IrHR 53 – za Brdo). Posuđenica iz nekog čakavskog govora: npr. *kòra* u Brgudu i Čepiću (IrLA 1723), u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi, Ližnjanu (ILA 1723), u Medulinu (OA), u Orbančićima kod Žminja (ČDO 469), u Senju (SR 59), na Braču (RBČG 406) < prslav. **kora* (HER 332)¹⁵.

1.9.1. (O)guliti (o kori)

U Žejanama *odelsj* (*jo odelēs*), u Šušnjevi (*o)lupi* (*jo (o)lupēšk*), u ostalim južnim selima (*o)lupi* (*jo (o)lupēs*).

U autora ir. repertoara kojima se služimo ne nalazimo odgovarajućih oblika. Svi su navedeni nazivi posuđeni iz nekog čakavskog govora.

Žejanski se oblik npr. poklapa s čakavskim u Labinu *odelit* (RLC 181), u Pićnu *odilit* (PI 75), na Braču *odīlit* (RBČG 579), u Splitu *odilit* (StR 209), tvorenice kojima je u osnovi prslav. **dělъ* ‘dio’ (SES 83, s. v. **dēl**).

Ostali nazivi odgovaraju npr. čak. u Vodicama *lūpiti* (ID 189, s. v. **lupīna**), u Orbančićima kod Žminja *lūpīt*, *ulūpīt* (ČDO 484), u Boljunu *lūpīt*, *olūpīt* (RBG), u Labinu i Pićnu *lupīt* (RLC 147; PI 60), *olupīt* (RLC 183; PI 76), u Funtani *lūpiti* (MFR 46), u Belom na Cresu *lupīt* (BBT 207), *olupīt* (BBT 277), u Rukavcu i Crikvenici *lūpīt* (RČGR 144; CB 57), *olūpīt* (RČGR 189) < prslaven. **o* (SES 390) + **lupiti* (SES 313).

¹⁴ Iste su etimologije i tal. *scorza* [»Lat. *scorte(m)* ‘pelliccia’, f. sost. di *scorteus* ‘di pelle, di cuoio’ (da *scortum* ‘pelle, cuoio’, da avvicinare a *corium* ‘cuoio’).« (DELI-cd)] i istriotski u Rovinju *s'kursā*, u Balama, Vodnjanu i Galižani *s'korsa*, u Fažani *s'kortsā*, u Šišanu *s'kursā* (ILA 1723).

¹⁵ »Pslovan. **(s)kora*, rod. (sc. genitiv) **(s)korvje* ‘nekaj koži podobnega’, je izpeljano iz pslovan. **(s)kora* ‘(odrtā) koža, (neustrojeno) usnje’. Beseda je prvotno pomenila **rezanje*, *striženje*, nato **kar* je odrezano in končno ‘koža’.« (SES 574).

1.9.1.1. Mezgra (sok koji se stvara ispod kore)

U Žejanama *mezga*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Jesenoviku, Letaju, Trkovicima, Zankovicima i Mihelima *âpa*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Novoj Vasi, Brdu, Škabićima i Kostrčanu *sok*, **-u**, *sok*, **-i** m.

Premda žejanski oblik odgovara čakavskima [npr. u Brgudu *mězga* (IrLA 1733), u Orlecu na Cresu *mězdra* i *mězdra* (ČDOC 297), u Belom na Cresu *mězga* i *mězgra* (BBT 223), u Rukavcu *mězgã* (RČGR 159), u Novom Vinodolskom *mezgrã* (RČGNV 134), na Braču *mězdrã* i *mězgrã* (RBČG 471), na Grobinštini *mezdrã* (GG 367), u Visu *mezgrã* (LVJ 290) < prslav. *mězga (SES 339)], ipak, radije nego posuđenicom iz čakavskoga držimo da ga je ekonomičnije tumačiti kao izvorni [dr. *mězgə* (IrLA 1733 – za Rudnu Glavu), *mãzgã* (DEX 615); ar. *mãzgã* (DELR 527, s. v. **mãzgã**)], uz prilagodbu *ə* → *e* pod utjecajem čakavskih oblika tipa *mezga*.

Oblik *âpa* znači ‘voda’, ovdje je značenje preneseno i na mezgru.¹⁶ Domaća riječ. U Sušnjevici i Novoj Vasi *âpe*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u ostalim mjestima *âpa*, **-a**, **-e**, **-ele** ž. Byhan je zapisao *ópę* (IrG 297), Popovici *âpę* (DRI 89), Pušcariu *âpę*, Cantemir *ũâpe* (Tlr 157), Sârbu i Fračilã *âpa* (Dlr 187), Kovačec *âpę* za južna sela i *âpa* za Žejane (IrHR 23) < lat. *aqua*, REW 570 > dr. *ápã* (DEX 50); *ápã* (DDAr 116), *apã* (DarM 34), *apã* (DAr 59); mr. *ápã* i *ápu* (DMr 24, 25).

Za oblik *sok* u autora ir. repertoara kojima se služimo odgovarajući oblik nalazimo samo kod Sârbua i Frañile, *sok* ‘suc’ (Dlr 277). Posuđenica iz nekog čakavskog idioma: npr. u Funtani *sók* ‘sok’ (MFR 70), na Braču *sók* ‘hranjiva tekućina u tkivu biljaka’ (RBČG 879), u Senju *sók* ‘sok’ (SR 135) < prslav. *sokъ (SES 591).

1.10. Izdanak stabla

U Žejanama kažu *mladića*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovicima, Zankovicima i Kostrčanu *mlãdica*, **-a**, **-e**, **-ele** ž., u Škabićima *pošivãk*, *pošivãku*, *pošivci*, *pošivci* m., u Sušnjevici i Novoj Vasi *tĩrere grãnice*, a u Mihelima su nam odgovorili opisno, *pošnĩt-a pošivej* (*jo pošives*).

Za oblike tipa *mladica* ekvivalent nalazimo samo u Cantemira: *mlãdice* (Tlr 171). Riječ postoji kao slavizam i u dačkorumunjskom, *mlãdĩtã* (DEX 642), pa ćemo ir. oblik držati izvornim, prilagođenim (*ə* → *a*) prema čakavskim istoga tipa: npr. u Čepiću *mlãdica* (IrLA 1741), u Labinu i Funtani *mlãdica* (RLC 158; MFR 49), u Medulinu, Orbanićima kod Žminja, na Braču i Povoljanama na Pagu *mlãdica* (RMG 131; ČDO 492; RBČG 480; RGP 198), izvedenica na

¹⁶ Usp. u Čepiću *pũna võde* (sc. stabla) (IrLA 1733).

-ica od *mlad* < prslav. *moldъ (SES 347). Termin koji smo zapisali u Škabićima, *pošivæk*, obradit ćemo zajedno s glagolom *pošivěj* u sintagmi *pošnit-a*¹⁷ *pošivěj* koju smo zabilježili u Mihelima. Ni imenicu ni glagol ne nalazimo u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo. Riječ je o posuđenicama iz nekog čakavskog govora, prema distribuciji sjevernijega. Za imenicu potvrdu nalazimo samo za Orbaniće: *pošipæk* (ČDO 525), za glagol: u Labinu *pošnut* (RLC 2139, u Medulinu *pošinuti* (RMG 184), u nespecijaliziranom značenju u Funtani *pošinuti* ‘baciti, odapeti’ (MFR 61), u Pićnu ‘potjerati (stoku), ubrzati’ (PI 88), u Rukavcu *pošinut* ‘potjerati, tjerati’ (RČGR 218). Autor potonjega rječnika Franjo Mohorovičić uz navedeni glagol donosi i njegov nesvršeni oblik *pošivät* i to bi zapravo bio tip koji je potaknuo ir. oblike. Etimon je prslav. **po-* (SES 457) + **ši(b)nôti* (SES 633, s. v. **šiniti**).

Sintagma *tjirere grånice* doslovce znači ‘mlada granica’. Prvi je element domaći: u Žejanama, Mihelima i Kostrčanu smo zapisali **tjirer, tjirera, tjirero; tjireri, tjirere, tjireri**, u Šušnjevići **tjirar, tjirare, tjiraro; tjirari, tjirare, tjirari**, u Novoj Vasi **tjirar, tjirare, tjiraro; tjirari, tjirare, tjirari**, u Jesenoviku, Letaju i Zankovcima **tjirar, tjirara, tjiraro; tjirari, tjirare, tjirari**, u Brdu, Škabićima i Trkovicima **tjirar, tjirara, tjiraro; tjirari, tjirare, tjirari**. Maiorescu ima *tirer, tireră* (VIR 126), Byhan *tirer* (IRG 360), Popovici *tirer, -e* (DRI 158), Pušćariu *tirar, -e* (SIR 327), Cantemir *tirer, -e* (TIR 183), Sârbu i Fraţilă *tirer, -a* (DIR 288), Kovačec za Šušnjeviću i Novu Vas *tirar, tirare*, u Šušnjevići i *tirere*, za Žejane *tirer, tirera* (IRHR 197). Domaća riječ: dr. *tânăr* (DEX 1076); ar. *tînir, -ră* (DDAr 1035), *tînir, tiniră* (DAR 528); mr. *tînir, -ă* (DMr 295) < lat. *tēner*, REW 8645¹⁸. Drugi je posuđen iz nekog čakavskog govora (v. 1.13.2.1.).

1.11. Pupaljak stabla

U Žejanama **pupæk, pupæku, pupki, pupki m.**, Šušnjevići, Brdu i Škabićima **pup, -u, -ure, -urle bg.**, u ostalim južnim selima **pup, -u, -Ø, -i m.**

Popovici navodi *pup* (DRI 142), Kovačec *pup* (IRHR 161). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Brgudu *pùpak*, u Čepiću *pùp* (IRLA 1734), potonje i u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu (ILA 1734), u Labinu

¹⁷ Prošlo vrijeme glagola *pošni*: u Šušnjevići **posni (jo posnešk)**, u Letaju i Škabićima **pošni (jo pošnės)**, u ostalim mjestima **pošni (jo pošnės)**, u Žejanama i **pošni (jo pošnės)**. Byhan ima *pošni* (IRG 313), Popovici *pošni* (DRI 139), Pušćariu *pošni* (SIR 321), Cantemir *pošni* (TIR 176), Sârbu i Fraţilă *pošni* (DIR 257), Kovačec *pošni* i *pošni*, za Žejane (IRHR 153). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Labinu *pošnēt* (RLC 214) < prslav. *početi (SES 458) > u Medulinu *početi* (RMG 178), u Funtani *pocieti* (MFR 59).

¹⁸ Pušćariu rekonstruirala vlat. *tēnerus (EWRS-LE 1734), što preuzima i Cioranescu: »Lat. *tēner*, por medio de la forma popular *tēnerus.« (DER 8717).

pūpak (RLC 227), u Funtani *pūp* (MFR 63), u Pićnu *pup* (PI 94), u Orbančićima *pūp*, *pūpak* (ČDO 533), u Medulinu *pūp* i *pupāk* (RMG 194), na Murteru *pūp* (RGOM 218), na Braču *pūpak* (RBČG 788), u Visu *pūpak* (LVJ 477) < prslav. *pōp, *pōpъkъ (SES 471).

1.11.1. Pupati (o stablu)

U Žejanama su nam rekli *pupkej* (jo *pupkes*), u Šušnjevići *pupi* (jo *pupes*), u Novoj Vasi *pupi* (jo *pupes*), u Mihelima *pupej* (jo *pupu*), u ostalim južnim selima *pupej* (jo *pupes*).

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo u Cantemira nalazimo odgovarajući oblik: *pupi* (Tlr 177). Posuđeno iz nekog čakavskog idioma: npr. u Čepiću *dərvō pūpa* (IrLA 1735), u Svetvinčentu i Čabrunicima *pupāti* (ILA 1735), u Orbančićima *pūpat* (ČDO 533), u Medulinu *pupāti* (RMG 194). Dalje vidi 1.11.

1.12. Bijelj (mladi sloj drveta)

U Žejanama *mezga*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevići *mozgu* (*mozak*, *mozaku*, *mozgure*, *-urle* bg.) *de deble*, u Novoj Vasi *mozgu* (*mozak*, *-mozaku*, *mozgi*, *mozgi*, *m.*) *de stābla*, u Zankovcima *irima* (*irima*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.) *de stābla*, u ostalim južnim selima *mozgu* (*mozak*, *mozaku*, *mozgi*, *mozgi* *m.*) *de stābla*, u Jesenoviku i *mozgu de lēma*.

Žejanski je naziv isti kao i za mezgru (v. 1.9.1.2.), a ostali su hibridne sintagme koje doslovce znače ‘mozak/srce od¹⁹ stabla’.

U ovom ćemo odjeljku obraditi izraze za mozak i srce. Nazivi tipa *mozgu* [samo Sārbu i Fraṭilā donose *mozac* (Dlr 230)] posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. u Svetvinčentu, Valturi i Ližnjanu *mōzak* (ILA 283), isto u Brgudu (IrLA 283), Medulinu (OA), Orbančićima (ČDO 494) i na Braču (RBČG 491), u Funtani *mōzak* (MFR 50)²⁰ < prslav. *mozgъ (SES 357, s. v. *mōzeg*). Prvi dio zankovačke sintagme domaći je: u Žejanama smo zabilježili *jirima*, *-a*, *-e*, *-ele*

¹⁹ ir. *de* (u svim mjestima): *de* (Vlr 103; IrG 204; DRI 106; Slr 308; Tlr 164; Dlr 205; IrHR 66) < lat. *de*, REW 2488 > dr. *de* (DEX 262); ar. *di* (DDAr 382; DArM 191); mr. *di* (DMr 107).

²⁰ Za mozak je, barem prema našim anketama, u ir. govorima uglavnom u uporabi množinski oblik: u Šušnjevići smo zapisali *mozlani* i *mozlane*, u ostalim mjestima *mozlani*. Kovačec za Šušnjevicu donosi *mōžl’ani* (IrHR 120), dok Byhan i Popovici imaju jedninski oblik gornjega: *mōžl’en* (IrG 280), odnosno *mojlen* (DRI 127). Sve čakavizmi: npr. u Čepiću i Svetvinčentu *mōždani* (IrLA 283; ILA 283), isto u Medulinu (RMG 133), u Čabrunicima *mōžljani* (ČDO 494), u Senju *možjani* (SR 78), na Braču *mōžjoni* (RBČG 491), u Splitu *mōžjani* (StR 186), u Pićnu *mōžljen*, *mōžljani* (PI 66), u Labinu *mōžljen* (RLC 161).

ž., u Šušnjevići *ĵirime*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *irime*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Jesenoviku *irime*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Brdu *ĵirime*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim južnim selima *irima*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. Maiorescu ima *irimă* (VIrR 109), Byhan *ĵirimę* (IrG 233), Popovici *ĵirimę* (DRI 117), Puşcariu *ĵirimę* (SIr 312), Sârbu i Fraţilă *irima* (DIr 219), Kovačec za Šušnjevicu *ĵirimę*, za Źejane *ĵirima* (IrHR 96) < lat. *anĭma*, REW 475 > dr. *inimă* (DEX 492); ar. *inimă* (DDAr 576), *inimă* (DArM 291), *inimă* (ADK 222); mr. *inămă*, *inimă* (DMr 156).

Za *stăbla* i *lęmna* 1., za *deble* 1.8.

1.13. Krošnjja

U Źejanama *ĵarmu* (*ĵarm*, *-u*, *-ure*, *-urle* m.) *de stăbla*, u Šušnjevići *frăskele*, u ostalim južnim selima *grănele*.

Imenice *frăskele* i *grănele* množinski su oblici od *frăske*, odnosno *grăna* (v. 1.13.2.)²¹.

Za *stăbla* v. 1., za *de* bilj. 19.

1.13.1. Rašlje

U Źejanama kažu *rasuha*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Zankovcima *răsuha*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šujevići, Jesenoviku, Brdu i Trkvcima *kornele*, u ostalim južnim selima *kornile*.

Nazive tipa *rasuha* ne nalazimo u istrorumunjskim repertoarima kojima se služimo. Posuđeno iz nekog čakavskog govora. U čakavskim repertoarima nalazimo jako malo potvrda za ovu riječ, a i nađene imaju samo specijalizirano značenje²²: npr. u Korčuli *răsoha* ‘drvena naprava na kojoj se pile kraći i krivi balvani’ (RGGK-cd), u Blatu na Korčuli *rasoha* ‘blatski posjed (Baščina), ali i alat u kojem se pilaju manji i krivi komadi drva u brodogradnji’ (RB 73), u Betini i Korčuli *răsoha* ‘veća drvena rašljasta stezaljka u kojoj se pile trupci u daske s pomoću velike pile’ (BB 207), na Braču *rasòha* ‘dolina na početku svojega razdvajanja’ (RBČG 799), u Vrgadi *Răsohe* ‘1. ime otoku; 2. ime rtu’ (RGV 178) < prslav. *orz(*ь*) (SES 524) + *soxa (SES 590). Za *rasoha* – *rasuha* usp. *rasuhe* ‘pl. rogle, račve, rašlje; furca’ (ARJ XIII/349).

Nazivi *kornele*, *kornile* množinski su oblici od *korn* ‘rog’: u Źejanama *korn*, *-u*, *-e*, *-ele* m., u Šušnjevići, Novoj Vasi, Jesenoviku i Letaju *korn*, *-u*,

---

²¹ Množinski oblik od *grana* u mnogim istarskim čakavskim govorima označava krošnju: npr. u Čabrunićima i Valturi *grăne* (ILA 1728), u Čepiću *grăne* (IrLA 1728).

²² Osnovna značenja: *rasoha* ‘drvo, stablo na dva kraka, roga, roga, sa dvije grane ili sa dva ogranka; grana na dva roga; grana uopće’ (ARJ XIII/158).

-e, -ele bg., u Jesenoviku i *korn, -u, korn, kornj m.*, u ostalim južnim mjestima *korǎn, korǎnu, kornj, kornj m.* Domaća riječ. Maiorescu, Popovici, Pușcariu, Cantemir, Sârbu i Frațilă i Kovačec navode *corn* (VIrR 101; DRI 100; SIr 307; DIr 200; IrHR 53), Byhan *korn* (IrG 247) < lat. *cōrnu*, REW 2240. > dr. *corn* (DEX 228), *kuorn* (IrLA 1727); ar. *cōrnu* (DDAr 307), *cornu* (DArM 145; DAr 297), *kórnju* (ADK 227); mr. *córn* (DMr 77). Naš je termin vjerojatno kalkiran prema čakavskom: npr. u Čepiću *roščiči* ‘krošnja’ (IrLA 1727).

1.13.2. Grana

U Žejanama *grǎna, -a, -e, -ele* ž., u Šušnjevići i Novoj Vasi *grǎne, -a, -e, -ele* ž., u ostalim južnim selima *grǎna, -a, -e, -ele* ž., u Šušnjevići i *frǎske, -a, -e, -ele* ž.

Nazivi tipa *grana* [Byhan ima *grǎne* (IrG 226), Popovici *grǎne* (DRI 113), Cantemir *grǎne* (TIr 167), Kovačec za Šušnjevicu *grǎne*, za Žejane *grǎna* (IrHR 86)] posuđeni su iz nekog čakavskog govora: npr. u Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu *grǎna*, u Svetvinčentu *grǎn* (ILA 591), u Čepiću i Medulinu *grǎna* (IrLA 1738; RMG 74), u Orbanićima kod Žminja *grǎn* i *grǎnǎ* (ČDO 449), u Funtani *grǎna* (MFR 32), u Senju *grǎnǎ* (SR 36), na Braču *grǎnǎ* (RBČG 270) < prslav. *grana/*granъ/*granь (HER 243).

Naziv koji smo čuli u Šušnjevići, *frǎske* (samo Pușcariu navodi *frǎske* (SIr 310) ali u značenju ‘jasen’, no mislimo da je dao krivo značenje – v. 143.), mletacizam je koji je u ir. ušao preko nekog čakavskog govora: npr. u Orbanićima kod Žminja *frǎška* (ČDO 443), u Funtani *frǎške* (mn.) ‘tanke grane za vatra’ (MFR 30), u Medulinu *frǎška* ‘tanje granje s liščem’ (RMG 65), u Boljunu ‘grana s liščem’ (RBG), *frǎška* u Dubrovniku ‘grančica od drveta sa liščem što visi nad vratima u krčmama’, u Potomju ‘suho granje crnogorice’; u Kućištu ‘suho granje za gorivo’ (SKOK III/24, s. v. **praska**)²³ < mlet. *frasca* (BOE 286; VG 401), *frǎsca* (DDP 115). Oko krajnjeg etimona etimolozi se ne slažu. Skok, npr., navodi manje-više sve dotadašnje prijedloge i zaključuje: »Sve same puste kombinacije.« (SKOK, loc. cit.), dok Bezljaj glede sln. *frǎška* ‘dračje’²⁴ nema dvojbi: »Izposojeno iz it. *frasca*, ben. *frasca* »olupljena veja«, pl.

²³ Usp. u Vrgadi *fraškūn* ‘kod mreža od ludra kiće (granje) privezano, da plaši ribu’ (RGV 56); isto na Murteru *ludra* ‘mreža od konopa *paš* i *po* visine na kojoj je privezano granje ili postavljene bijele dašćice za plašenje ribe’ (RGOM 87).

²⁴ *frǎška* ‘Reisig’ (MtP-cd). Riječ je poznata i u slovenskim istarskim govorima: npr. u Svetom Antonu kod Kopra ‘*fraske* ‘odsekane zelene veje’ (NSSA 37), a i u istriotskom, kao ‘grana’: u Vodnjanu i Galizani *f’raška*, u Fažani i Šišanu *f’raška* (ILA 1738).

frasche »dračje« iz lat. *virasca »veja« (Meyer-Lübke, 9360)« (ESSJ I/131). Kao zaključak navest ćemo Paola Zollija koji za tal. *frasca* iznosi vlastitu pretpostavku »Prob. vc. d'orig. preindeur.«, a za ostala mišljenja upućuje na druge autore (DELI-cd).

1.13.2.1. Suha grančica

U Žejanama *uskâta yrânica*, u Šušnjevi i Novoj Vasi *uskâta grânice*, u Mihelima *uskâta grâncica*, u ostalim južnim selima *uskâta grânica*.

Prvi dio navedenih sintagmi domaći je pridjev u značenju 'suh': u Šušnjevi i Novoj Vasi zapisali smo *uskât, uskâte, uskâto; uskâc, uskâte, uskâc*, u ostalim mjestima *uskât, uskâta, uskâto; uskâc, uskâte, uskâc*. Maiorescu navodi *uscat, uscată* (VIrR 127), Byhan *uskqt* (IrG 377), Sârbu i Frațilă *uscât, -e* (DIr 294), Kovačec *uskât* (IrHR 208). Riječ je zapravo o participima glagola *uscâ*: u Šušnjevi smo čuli *uskâ (jo usku)*, u ostalim mjestima *uskâ (jo usku)*. Byhan je zapisao *uskq* (IrG 376), Popovici i Pușcariu *uscă* (DRI 163; SIr 328), Cantemir *uscă* (TIr 184), Sârbu i Frațilă *uscă* (DIr 294), Kovačec *uscă* i *uscă se* (IrHR 208) < lat. *exsūcāre*, REW 3073 > dr. *uskq (jo usk)* (IrLA 1047), *uscă* (DEX 1141); ar. *usūc* (DDAr 1095), *usuc* (DArM 559); mr. *usc* (DMr 319).

Drugi je dio sintagmi čakavizam, umanjenica na *-ica/-čica* od *grana* (v. 1.13.2.): npr. u Brgudu *sūha grâncica*, u Čepiću *sūha grâncica* (IrLA 1729), u Svetvinčentu *sūxa grâncitsa*, u Čabrunićima *sūxa grâncitsa* (ILA 1729). Pușcariu ima *grânițe* (SIr 311), Kovačec za Šušnjevicu *grânițe*, za Žejane *yrânița* (IrHR 86).

1.13.2.2. Odrezati (o grani)

U Žejanama *otseči (jo otsečes)*, u Jesenoviku *odseči (jo odsečes)*, u ostalim južnim selima *talâ (jo tâlu)*.

Za glagole tipa *otseči* Cantemir donosi *oțeci* (TIr 174), Kovačec *oțeci* (IrHR 140). Riječ je o posuđenicama iz nekog čakavskog idioma: npr. u Pićnu *otsiç* (PI 79), u Belom na Cresu *otsëç* (BBT 288), na Grobinštini *odsîç* (GG 432), u Senju i na Braču *osiç* (SR 96; RBČG 616), u Medulinu *osiçi* (RMG 161) < prslav. **ot-* (SES 398, s. v. *od*) + **sēt'i* (SES 558, s. v. *sékati*).

Oblik *talâ* domaći je: Maiorescu navodi *tai, a tăiá, tăiat* (VIrR 125), Byhan *tal'q* (IrG 358), Popovici *talâ* (DRI 157), Pușcariu *tal'â* (SIr 326), Cantemir *tal'á* (TIr 182), Sârbu i Frațilă *tal'â* (DIr 287), Kovačec *tal'â* (IrHR 194) < lat. *taliāre*, REW 8542.2. > dr. *tăiá* (DEX 1073); ar. *tal'ū* (DDAr 1019), *talj* (DArM 518), *tal'ū* (ADK 253); mr. *tal'* (DMr 288).

1.13.2.3. Ogoliti (o grani)

U Žejanama *ogoli* (*jo ogoles*), u Šušnjevcici *olupi* (*jo olupešk*), u Novoj Vasi i Trkovicima *oteši* (*jo otešes*), u Letaju i Brdu *okreši* (*jo okrešes*), u ostalim južnim selima *olupi* (*jo olupes*), u Škabićima i *ogoli* (*jo ogoles*).

Svi su navedeni glagoli čakavskog podrijetla (ne nalazimo ih u pisaca istrorumunjskih repertoara kojima se služimo): npr. u Boljunu *ogolēt* (RBG), na Braču *ogolīt* (RBČG 587) – izvedenice od ‘gol’ < prslav. *o (SES 390) + *golb (SES 148, s. v. *gōl*); u Čepiću *okresāt* (IrLA 1739) < prslav. *o (SES 390) + *kresati (SES 272, s. v. *kresāti*); u Boljunu *otesāt* (RBG) < prslav. *o (SES 390) + *tesati (SES 664, s. v. *tesāti*). Za *olupi* v. 1.9.1.

1.13.3. List

U Žejanama *peña*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevcici *frunže*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. i *fole*, *-a*, *fol*, *-ile* ž., u Novoj Vasi i Zankovicima *fole*, *-a*, *fol*, *-ile* ž., u Letaju *foła*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Mihelima i Kostrčanu *fole*, *-a*, *fol*, *-ile* ž., u ostalim južnim selima *foła*, *-a*, *fol*, *-ile* ž.

Žejanski naziv *peña* [Kovačec za Žejane ima *pěna* (IrHR 145), Sârbu i Fraṭilă *peña* (DĪr 248)] nije jednostavan ni semantički ni fonološki. Odgovara doduše dr. *pánā* (DEX 743); ar. *peánā* (DDAr 835), *peanā* (DARm 409); mr. *peánā* (DMr 218) – sve u značenju ‘pero (u ptica); pero (za pisanje)²⁵ [< lat. *pĭnna*, REW 6514)], no prema glasovnim zakonima istrorumunjskoga trebalo bi biti *pera, koje je, vjerojatno, pod utjecajem (istro)mlet. [npr. *pena* (VG 758, BOE 488)] promijenilo *-r-* u *-n-*²⁶ radi izbjegavanja homonimije (npr. *per* ‘vlas, kosa’)? Osnovno bi značenje riječi bilo ‘pero (u ptice)’, a prijelaz značenja možemo objasniti preko čakavskih oblika gdje imenice tipa *pero* mogu značiti i ‘list’: npr. u Brgudu *pěro* (IrLA 1726), u Vodicama *pěro* (ID 198), u Belom na Cresu, u Senju, na Braču *però* (BBT 304; SR 102; RBČG 648), u Blatu na Korčuli *pero* (RB 63) < prslav. *pero (SES 437).

Za nazive tipa *foła* [Maiorescu navodi *foliă* (VIRr 105), Byhan *fól’e* (IRG 217), Popovici *foľę* (DRI 110), Cantemir *fól’e* (TĪr 166), Sârbu i Fraṭilă *fol’a* (DĪr 213), Kovačec za južna sela *fól’e* (IrHR 80)] nije lako odrediti neposrednu etimologiju. Mogli su biti preuzeti izravno iz knjiž. tal. jezika (u Šušnjevcici je sve do konca II. svjetskoga rata djelovala talijanska osnovna škola): tal. *fogli*

---

²⁵ Oba značenja postoje i uz žejanski oblik.

²⁶ A moglo bi biti i izravno preuzimanje iz mletačkoga, što je doduše, po našem mišljenju, manje ekonomično.

(DLI-cd) < »lat. *tardo folia(m)*, dal pl. di *folium* ‘foglio, foglia’ (...)» (DELI-cd). Nadalje, mogli su ući i preko mletačkoga [npr. *fogia* (BOE 77; VG 387), *foia* (VG 388), *fòia* (DDC 80; DDP 112)] s promjenom (analogijom prema sličnim ir. riječima) *-j-* → *-í-*, a i izravno iz čakavskoga: u Pićnu *fòlja* ‘list’ (PI 33)²⁷.

Šušnjeviski termin *frunže* [Maiorescu bilježi *frunža* (VIRr 106), Byhan *frunze* (IrG 220), ostali nemaju] domaćeg je podrijetla: dr. *frunza* (IrLA 1726), *frunža* (DEX 401), ar. *frundža* (DDAr 473), *frändža* (DARm 240) *fränzä* (ADK 216); mr. *frunža* (DMr 131) < lat. *fröndia*, REW 3530.

1.13.3.1. Listić

U Žejanama *mika pēnica*, u Šušnjevicu i Novoj Vasi *folice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi i *mika folē*, u Zankovcima i Mihelima *mika folica*, u ostalim južnim selima *folica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Nazivi tipa *folica* umanjenice su na *-ica* od *folā* (v. 1.13.3.). Ostala tri termina sintagme su u značenju ‘mali list’, odnosno, pleonazam, ‘mali listić’. Za *pēnica* v. 1.13.3.

U ovom nam odjeljku ostaje obraditi samo domaći pridjev *mik* ‘mali’: u Šušnjevicu smo zabilježili *mik*, *mike*, *miko*; *mic*, *mic* i *mike*, *mic*, u Novoj Vasi *mik*, *mike*, *miko*; *mič*, *mič*, *mič*, u ostalim mjestima *mik*, *mika*, *miko*; *mič*, *mič*, *mič*. Byhan ima *mik*, *mike*, *mits*, *mike* (IrG 276), Pušcaru *mic*, *mike* (Slr 315), Popovici *mic*, *-e* (DRI 125), Maiorescu *mic*, *mică*, mn. *mici*, *mice* (VIR 134), Cantemir *mic*, *-che* (TIR 171), Sârbu i Frătilă *mic*, *-a* (DIR 228), Kovačec *mic*, *mike*, *mič* za južna sela, *mic*, *mike*, *mič* za Šušnjevicu i *mic* (*mīcu*), *mīca*, *mič* za Žejane (IrHR 116) < lat. *miccus, DER 5252 > dr., mr. *mic*, *-ă* (DEX 628, DMR 189); ar. *n’ic*, *n’ică* (DDAr 796).

1.13.3.2. Uveli listovi

U Žejanama vele *uvenite pēne*, u Letaju *folēle uvenite*, u Škabićima *zevenite fol*, u Mihelima *uvenite fol*, u ostalim južnim selima *folile uvenite*.

U ovom ćemo odjeljku obraditi pridjevske dijelove sintagmi (za *fol(ile)*) v. 1.13.3.): u Šušnjevicu i Novoj Vasi zapisali smo *uvenit*, *-e*, *-o*; *uvenic*, *uvenite*, *uvenic*, u Škabićima *zevenit*, *-a*, *-e*; *zevenic*, *zevenite*, *zevenic*, u ostalim mje-

²⁷ Čakavski nazivi tipa *foj* i mn. *foji* [mletacizmi koji potječu od: *foio* ‘foglio, giornale’ (VG 388), *fòio* ‘foglio; giornale’ (DDC 81) < lat. *fōlium*, REW 3415] u čakavskim govorima označuju ‘novine’ [npr. u Orbančićima *fōji* i *fōlji* (ČDO 442), u Medulinu i Kukljici *fōj* (RMG 6; RKG 67), u Rukavcu *fōj* (RČGR 75)].

stima *uvenit*, *-a*, *-o*; *uvenic*, *uvenite*, *uvenic*, u Jesenoviku i Letaju i *uvenit*, *-a*, *-o*; *uvenit*, *uvenite*, *uvenit*. Riječ je zapravo o participima glagola *uveni*, *zeveni*: u Šušnjevcu *uveni* (*jo uvengs*), u Škabićima *zeveni* (*jo zevengs*), u ostalim mjestima *uveni* (*jo uvengs*). U autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nalazimo samo pridjev tipa *uvenit*: Byhan ima *uvenit*, *te* (IrG 377), Popovici *uvenit*, *-e* (DRI 163). Posuđeno iz nekog čakavskog govora: npr. u Belom na Cresu *uvěnut* (BBT 506), diljem Istre *uvěnut(i)* (OA) < stslav. **u-* (SES 694) / **za-* (SES 735)²⁸ + **vę(d)nōti* (SES 711, s. v. *veněti*).

1.13.3.3. Otpalo lišće

U Šušnjevcu su nam rekli *frunzele kazute*, u Žejanama vele *kazute pene*, u Letaju *folele kazute*, u Mihelima *kazute f'ol*, u ostalim južnim selima *folile kazute*.

Obradit ćemo pridjevske dijelove sintagmi (za *fol(ile)* i *frunzele* v. 1.13.3.). Riječ je o participu domaćega glagola *kadę*: u svim smo mjestima zapisali *kadę* (*jo kădu*). Byhan ima *kadę* (IrG 235), Popovici *cadę* (DRI 95), Pušcariu *cadę* (SIr 305), Cantemir *căde* (TIr 160), Sârbu i Frañilă *cadę* (DIr 195), Kovačec *cadę* (IrHR 44) < lat. *cadēre, REW 1451.2. > dr. *cădeá* (DEX 148), ar.; mr. *cad* (DDAr 236; DArM 112; DMr 53).

2. Zaključak

U obrađenoj građi prevladavaju posuđenice iz čakavskih govora. Domaćih je riječi 14, no za neke se to ne može s potpunom sigurnošću utvrditi jer se u potpunosti, i na planu izraza i na planu sadržaja, poklapaju s čakavskim ekvivalentima – u tim smo slučajevima redovito pretpostavili da je riječ o izvornom obliku koji se (uglavnom) neznatno promijenio (moguće i na oba plana) pod utjecajem čakavskoga (npr. *mezga* – 1.9.1.2.). Izravnih posuđenica iz (istro) mletacizama nema, svi su ušli preko nekog čakavskoga govora, no ni to nije uvijek moguće nedvosmisleno utvrditi.

---

²⁸ Promjena *a* → *e* normalna je u južnim ir. govorima. Za *ze-* + *veni* usp. sln. *zveněti* ‘uvenući, povenuti’ (SSKJ-cd) i u Medulinu *zavenūti* ‘zavinuti, uganuti nogu’ (RMG 269).

Literatura:

- ADK – GOLAB, ZBIGNIEW 1984. *The Arumanian Dialect of Kruševo in SR Macedonia, SFR Yugoslavia*. Skopje: Makedonska akademija na naukite i umetnostite.
- ARJ – *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–XXIII. Zagreb: HAZU (tada JAZU), 1880.–1976.
- BB – FILIPI, GORAN 1997. *Betinska brodogradnja. Etimologijski rječnik pučkog nazivlja*. Šibenik.
- BBT – VELČIĆ, NIKOLA 2003. *Besedar Bejske Tramuntane*. Mali Lošinj – Beli – Rijeka.
- BOE – BOERIO, GIUSEPPE 1971. *Dizionario del dialetto veneziano*. Milano: Martello Editore, (pretisak mletačkoga izdanja iz 1856.).
- ČDO – KALSBECK, JANNEKE 1998. *The Čakavian Dialect of Orbanići near Žminj in Istria*. Amsterdam – Atlanta: Editions Rodopi B. V.
- ČDOC – HOUTZAGERS, HUBRECHT PETER 1953. *The Čakavian Dialect of Orlec on the Island of Cres*. Amsterdam.
- DArM – CUVATA, DINA 2006. *Dictionar armănescu – machidunescu*. Skopje.
- DDAr – PAPAHAĞI, TACHE 1963. *Dicționarul dialectului aromîn*. Bukurešt: Editura Academiei Republicii Populare Romîne.
- DDC – MANZINI, GIULIO; LUCIANO ROCCHI 1995. *Dizionario storico fraseologico etimologico del dialetto di Capodistria*. Trst – Rovinj: Unione Italiana Fiume – Università Popolare di Trieste.
- DDP – ORBANICH, PINO; BARBARA BURŠIĆ GIUDICI 2009. *Dizionario del dialetto di Pola*. Rovinj – Fiume – Trieste – Pula: Centro di ricerche storiche – Unione italiana – Università popolare – Società di studi e ricerche Mediteran.
- DEI – BATTISTI, CARLO; GIOVANNI ALESSIO 1975. *Dizionario etimologico italiano*. Firenze.
- DELI-cd – CORTELAZZO, MANLIO; PAOLO ZOLLI 1999. *Dizionario Etimologico della Lingua Italiana*. Bologna.
- DELR – VINERIANU, MIHAI 2008. *Dicționar etimologic al limbii române*. București: Alcor Edimpex.
- DER – CIORANESCU, ALEJANDRO 1966. *Diccionario etimologico rumano*. Madrid: Tenerife.
- DEX – *Dicționarul explicativ al limbii române*. Bukurešt: Univers Enciclopedic, 1998.
- DIr – SÂRBU, RICHARD; VASILE FRAȚILĂ 1998. *Dialectul istroromân*. Temišvar: Editura Amarcord.
- DLI-cd – DEVOTO, GIACOMO; GIAN CARLO OLI 2002. *Dizionario della lingua italiana*. Firenze: Le Monnier.

- DMr – CAPIDAN, THEODOR. *Meglenoromâni III, Dicționar meglenoromân*. Bukurešt, bng.
- DRI – POPOVICI, JOSIF 1909. *Dialectele romîne*, IX: Dialectele romîne din Istria, partea a 2^A (texte Eî glosar). Halle A. D. S.: Editura autorului.
- ESSJ – BEZLAJ, FRANCE 1977., 1982., 1995., 2005., 2007. *Etimološki slovar slovenskega jezika*, I–V. Ljubljana: SAZU.
- EWRS-LE – PUȘCARIU, SEXTIL 1905. *Etymologisches Wörterbuch de rumänischen Sprache: I. Lateinisches Element*. Heidelberg: Carl Winter's Universitätsbuchhandlung.
- GG – LUKEŽIĆ, IVA; SANJA ZUBČIĆ 2007. *Grobnički govor XX. stoljeća (gramatika i rječnik)*. Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Grobinščine.
- HER – GLUHAK, ALEMKO 1993. *Hrvatski etimološki rječnik*. Zagreb.
- ID – RIBARIĆ, JOSIP 2002. *O istarskim dijalektima*. Pazin.
- ILA – FILIPI, GORAN; BARBARA BURŠIĆ GIUDICI 1998. *Istriotski lingvistički atlas*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.
- IrG – BYHAN, ARTHUR 1899. *Istrorumänisches Glossar. Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache*, IV, Leipzig, 174–396.
- IrHR – KOVAČEC, AUGUST 1998. *Istrorumunjskohrvatski rječnik s gramatikom i tekstovima*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.
- IrLA – FILIPI, GORAN 2002. *Istrorumunjski lingvistički atlas / Atlasul Lingvistic Istroromân / Atlante Linguistico Istrorumeno*. Pula.
- LVJ – ROKI FORTUNATO, ANDRO 1997. *Libar viškiga jazika*. Toronto: vlastita naklada.
- MFR – SELMAN, ALEXANDER 2006. *Mali funtanjanski rječnik*. Funtana: vlastita naklada.
- MtP-cd – PLETERŠNIK, MAKS 2006. *Slovensko-nemški slovar (1894-1895) – transliterirana izdaja*, izdanje na CD-u. Ljubljana.
- NSSA – JAKOMIN, DUŠAN 1955. *Narečni slovar Sv. Antona pri Kopru*. Trst.
- OA – osobne ankete.
- PČR – TURČIĆ, BRANKO 2002. *Sedmoškoyani. Prvi čakavski rječnik*. Rijeka.
- PI – RUŽIĆ SUDČEV, ŠIME 1999. *Pićan i pićònski idiomi*. Pula: C.A.S.H.
- RB – BAČIĆ FRATRIĆ, ANTE 1988. *Rječnik blatskog govora hrvatskog jezika na književni jezik rastumačen*. Blato: vlastita naklada.
- RBČG – ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2009. *Rječnik bračkih čakavskih govora*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- RBG – FRANCETIĆ, IVAN. *Rječnik boljunskih govora* (rukopis s konca pedesetih, početka šezdesetih godina 20. st. u vlasništvu Sveučilišne biblioteke u Puli, trenutno se nalazi na Odjelu za humanističke znanosti Sveučilišta “Juraj Dobrila” u Puli).

- RČGNV – SOKOLIĆ-KOZARIĆ, JOSIP M.; GOJKO M. SOKOLIĆ-KOZARIĆ 2003. *Rječnik čakavskog govora Novog Vinodolskog*. Rijeka – Novi Vinodolski.
- RČGR – MOHOROVIČIĆ-MARIČIN, FRANJO 2001. *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice*. Rijeka – Opatija – Matulji: Adamić – Katedra čakavskog sabora Opatija.
- REW – MEYER-LÜBKE, WILHELM 1972. *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg.
- RGGK-cd – KALOGJERA, DAMIR; MIRJANA SVOBODA; VIŠNJA JOSIPOVIĆ 2008. *Rječnik govora grada Korčule*. Zagreb, (CD izdanje).
- RGI – MARTINOVIĆ, ŽARKO 2005. *Rječnik iškoga govora*. Zadar.
- RGK – MARIČIĆ KUKLIČANIN, TOMISLAV 2000. *Rječnik govora mjesta Kukljica na otoku Ugljanu*. Zadar: Matica hrvatska.
- RGOM – JURAGA, EDO 2010. *Rječnik govora otoka Murtera*. Murter – Šibenik: Ogranak Matice hrvatske Šibenik – Županijski muzej Šibenik.
- RGP – *Rječnik govora mjesta Povljane*. Zadar, 2004.
- RGV – JURIŠIĆ, BLAŽ 1973. *Rječnik govora otoka Vrgade*, II. Zagreb: JAZU (danas HAZU).
- RHJ – *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb, 2000.
- RLC – MILEVOJ, MARIJAN 2006. *Gonan po nase (rječnik labinske čakavice)*. Labin: Mathias Flacius.
- RMG – PERUŠKO, MARIJA 2010. *Rječnik medulinskoga govora*. Medulin: Mendula – Općina Medulin.
- RSG – VUKOVIĆ, SINIŠA 2001. *Ričnik selaškega govora (rječnik dijalekta Selca na otoku Braču)*. Split: Laus.
- RTCG – GEIĆ, DUŠKO; MIRKO SLADE ŠILOVIĆ 1994. *Rječnik trogirskog čakavskog govora*. Trogir: Muzej grada Trogira.
- SES – SNOJ, MARKO 1997. *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana.
- SŖ – PUŠCARIU, SEXTIL 1929. *Studii istroromâne*, III. Bukurešt: Cvltvra Națională.
- SKOK – SKOK, PETAR 1971.–1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–IV. Zagreb: JAZU (danas HAZU).
- SR – MOGUŠ, MILAN 2002. *Senjski rječnik*. Zagreb – Senj: HAZU – MH Senj.
- SSKJ-cd – *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, izdanje na CD-u. Ljubljana, bez naznake godine.
- StR – PETRIĆ, ŽELJKO 2008. *Splitski rječnik*. Split.
- TŖr – CANTEMIR, TRAIAN 1959. *Texte istroromâne*. Bukurešt: Editura Academiei Republicii Populare Române.
- VG – ROSAMANI, ENRICO 1999. *Vocabolario giuliano*. Trst: LINT.

VIr – MAIORESCU, IOAN 1996. *Itinerario in Istria e vocabolario istriano-romeno*. Trst: Edizioni Parnaso.

VIrR – MAIORESCU, IOAN 1900. *Itinerar in Istria și vocabular istriano-român*. București.

Etimologie istrorumene riguardanti il lessico connesso all'albero

Riassunto

Nel presente lavoro viene elaborata la terminologia istrorumena che riguarda le parole connesse con il concetto di albero in generale. I vocaboli presentati ed elaborati sono stati raccolti durante le interviste per l'IrLA con le verifiche successive. Accanto alle forme raccolte si riportano anche quelle segnate nei repertori istrorumeni a noi disponibili. Ogni espressione viene paragonata alle forme simili nelle parlate ciacave e/o (istro)venete vicine. Le voci appartenenti al corpus rumeno, si paragonano con le forme degli altri tre dialetti rumeni (dacorumeno, arumeno e meglenorumeno). La maggior parte del lessico in questione rappresenta i prestiti dai dialetti croati ciacavi, e solo 14 parole appartengono allo strato nostrano della parlata istrorumena – bisogna però sottolineare che alcuni di questi lessemi non possono essere definiti come nostrani con assoluta certezza, per il fatto che coincidono perfettamente (sul piano semantico e quello formale) alle parole ciacave corrispondenti. Prestiti diretti dal (istro)veneto non si riscontrano.

Ključne riječi: istrorumunjski, rumunjski, hrvatski, čakavski, dijalektologija, etimologija
Key words: istroroumanian, roumanian, croatian, chakavian, dialectology, etymology

